

Titel: Broedvogels op het Paulinaschor in 2020

Datum: 13 februari 2021

Auteur(s) D. (Dirk) Verroken

Veldonderzoek D. (Dirk) Verroken

Niet uitgegeven document

© Dirk Verroken (2021)

Alles uit dit document mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron

Als volgt citeren: Verroken, D. (2021). Broedvogels op het Paulinaschor in 2020. Biervliet.

Samenvatting:

In het rapport wordt toelichting gegeven bij de ligging van het gebied op <https://waarneming.nl/index.php> en de verhouding tussen de ‘gebieden’ hierop en het reservaat van het Zeeuws Landschap en de geschatte oppervlakte ervan. Er wordt naar beschrijvingen van het gebied verwezen.

Vervolgens wordt de methode van de broedvogelinventarisatie van het veldonderzoek in 2019-2020 beschreven.

Er volgt een opsomming van de broedvogelsoorten in het gebied met de vastgestelde aantallen territoria in het broedseizoen 2020.

Tenslotte komen er een literatuurlijst en webreferenties.

Om het document af te sluiten worden bijlages gevoegd. 1) het schema van de bezoeken in 2020 door de auteur afgelegd, 2) luchtfoto's en kaarten, 3) een rekenblad met de vastgestelde aantallen territoria broedvogels in de broedseizoenen 2019-2020, op het terrein van het natuurreservaat het Paulinaschor.

Broedvogels op het Paulinaschor in 2020:

Het Paulinaschor is een reservaat van het Zeeuws Landschap. Op waarneming.nl heet het niet toegankelijk deel van het reservaat van het Zeeuws Landschap Paulinaschor 'Paulinaschor' en het toegankelijk deel, dus ten noorden van de golfbreker ter hoogte van de Appelzakweg, tot de spuisluis 'Thomaespolder zeedijk en schor' en ten noordwesten van de spuisluis 'Hoofdplaat – zeedijk oost'.

Hieronder het kaartje met de ligging van het reservaat van het Zeeuws Landschap Paulinaschor, zoals op de webpagina van het Zeeuws Landschap:

Om praktische redenen heb ik een gebruikerslocatie aangemaakt. Dankzij deze gebruikerslocatie is het mogelijk om het aantal territoria te berekenen in één keer voor het hele reservaat. Dit zelf aangemaakt gebied 2,877 km².

Op waarneming.nl bedraagt het gebied 'Paulinaschor', wat ongeveer overeenstemt met het niet toegankelijk deel van het reservaat van het Zeeuws Landschap Paulinaschor 140,1 ha, inclusief de dijk tussen het schor en de weg 'Scheldedijk', en het gebied 'Thomaespolder zeedijk en schor' wat een groot deel vormt van het toegankelijk deel van het reservaat van het Zeeuws Landschap, ten noorden van de golfbreker ter hoogte van de Appelzakweg, tot een rechte lijn denkbeeldig getrokken vanaf het kruispunt Olmendijk en Scheldedijk naar noordoost 82,87 ha, inclusief de dijk tussen het schor en de weg 'Scheldedijk'. Op waarneming.nl bedraagt het toegankelijk deel van het reservaat tussen het gebied 'Thomaespolder zeedijk en schor' en de NW-elijke grens van het reservaat, inclusief de dijk tussen het schor en de weg Dijkeputten, 15 ha, dit maakt deel uit van het gebied 'Hoofdplaat – zeedijk oost'. In totaal komt men op waarneming.nl tot 238 ha oppervlakte dat het reservaat van het Zeeuws Landschap Paulinaschor zou bedragen.

Hieronder het kaartje van de gebruikerslocatie van het reservaat van het Zeeuws Landschap Paulinaschor:

Het gesubsidieerd deel (SVNL) bedraagt slechts 35,67 ha (schor).

Verder is er nog 72,2315 ha 'zee en wad' hierbij aansluitend. Het geheel beslaat dus ca. 108 ha.

Ziehier het kaartje van SVNL op de webpagina van de Provincie Zeeland, dus het donkergroen ingekleurde ten oosten van de paarse, loodrechte lijn die de gemeentegrens vormt tussen Terneuzen (deelgemeente Terneuzen) en Sluis (deelgemeente Hoofdplaat):

Methodie van de studie: Het opzet van de studie is het bepalen van het aantal territoria, niet in de eerste plaats van het aantal geslaagde broedgevallen. Hiertoe gebruik ik een smartphone, in het veld geef ik op een luchtfoto van het gebied de waarnemingen in via ObsMapp. Ik heb zelf het aantal territoria berekend. Dit steunt vooral op het aantal ‘geldige waarnemingen’, zowel territorium- als nest-indicerende waarnemingen, binnen datumgrenzen en op fusie-afstanden van elkaar, in de broedtijd (meestal van 1 februari tot en met 31 juli) op basis van de zogenaamde SOVON-telrichtlijnen. (zie www.sovon.nl). In de periode van februari tot eind juli 2020 heb ik 5,5 geldige bezoeken verricht, gespreid over 10 volwaardige bezoeken, van op het jaagpad, gedurende in totaal ca. 20,5 uren en van begin augustus tot einde september 2020 nog eens 2,5 ‘geldige bezoeken’, gespreid over 5 volwaardige bezoeken, van op het jaagpad verricht, gedurende in totaal > 11 uren, in de periode die goed is voor de Graszanger = in totaal min. 8 ‘geldige’ bezoeken (zie bijlage 1 voor bijzonderheden). Alle waarnemingen verricht ik vanop het jaagpad, hoewel een groot deel van het gebied eigenlijk toegankelijk is, maar natuurlijk op eigen risico, en eigenlijk alleen bij laagwater. In 2019 heb ik bij berekeningen alleen rekening gehouden met de aantallen territoria op het grondgebied van Terneuzen, niet die op dat van Hoofdplaat. Dat maakt een klein verschil uit bij de Graspieper, Kneu en Tureluur. In enkele gevallen is ook rekening gehouden met waarnemingen van andere waarnemers op <https://waarneming.nl/index.php>

Broedseizoen 2020:

Grote Canadese gans: 1 territorium (hoogste broedcode 3)

Bergeend: >35 territoria, maar slechts een heel klein deel broedt effectief: waarvan 1 **succesvol broedgeval** met 9 pulli in het toegankelijk deel (= Thomaespolder zeedijk en schor), en mogelijks meer, maar de juvenielen konden van elders komen

Nijlgans: 1 territorium (hoogste broedcode 3)

Wilde eend: >4 territoria (hoogste broedcode 4)

Eider: 1 territorium volgens de telrichtlijnen op het toegankelijk deel (= Thomaespolder zeedijk en schor), hoogste broedcode 4: solitair mannetje dat al heel lange tijd in deze buurt verblijft, en in maart en april op ver uit elkaar liggende plaatsen aan of nabij het Paulinaschor baltste

Kwartel: 1 territorium volgens de telrichtlijnen

Patrijs : 0 territorium

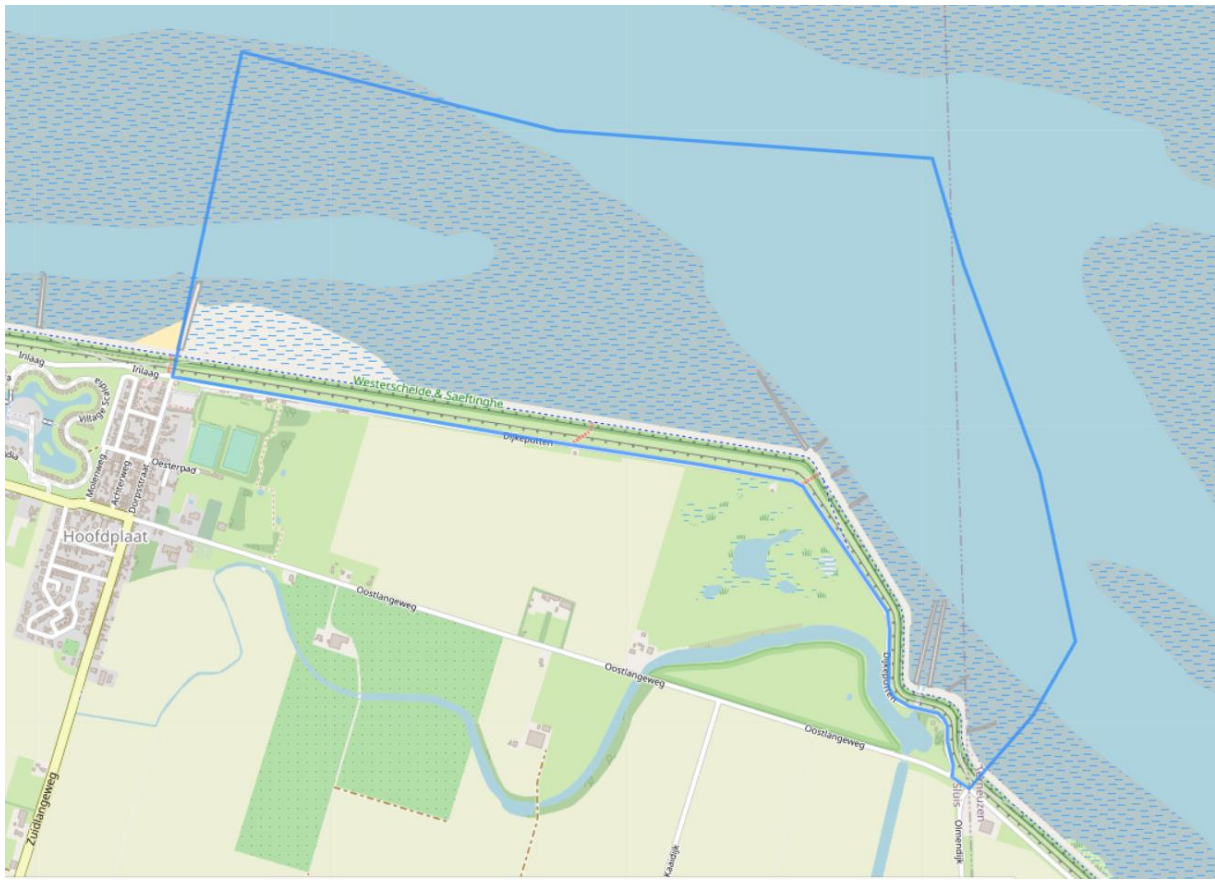
Fazant: 2 territoriums volgens de telrichtlijnen

Scholkster: >5 territoria (waarschijnlijk meer). Onmogelijk te bepalen of er effectief is gebroed en waar dat zich zou hebben voorgedaan, maar er zijn verschillende territorium-indicerende waarnemingen tussen de datumgrenzen, echter geen nest-indicerende waarnemingen.

Kievit: 1 territorium volgens de telrichtlijnen (hoogste broedcode 4).

Wulp: 1 territorium volgens de telrichtlijnen (hoogste broedcode 4). Onmogelijk te bepalen of er effectief is gebroed en waar dat zich zou hebben voorgedaan, maar er zijn verschillende territorium-indicerende waarnemingen tussen de datumgrenzen, echter geen nest-indicerende waarnemingen.

Hieronder het gebied Hoofdplaat – zeedijk oost op <https://waarneming.nl/index.php>

Tureluur: in totaal > 13 territoria: > 12 territoria, vooral in het niet toegankelijk deel van het Paulinaschor, moeilijk exact te tellen, maar ook 1 ten NW van de spuisluis; waarvan op > 6 plaatsen nest-indicerende waarnemingen

Buizerd: 1 territorium, onmogelijk te bepalen of er een nest is gebouwd en waar dat zich zou hebben bevonden, maar er zijn verschillende territorium-indicerende waarnemingen in de goede periode (hoogste broedcode 3). De soort heeft er niet gebreed, maar kan wel ergens in de omgeving een nest hebben gehad (Paulinadijk of Mosselbanken).

De **Torenvalk** die broedt in de tuin van Appelzakweg nr. 2, dus vlak bij het Paulinaschor, komt af en toe jagen op het Paulinaschor.

De **Ekster: 2 territoria:** broedt in de tuin van Appelzakweg nr. 2 en / of Scheldedijk nr. 1, dus vlak bij het Paulinaschor, komt af en toe voedsel zoeken op de dijk aan het Paulinaschor.

Zwarte Kraai: > 2 territoria, zie de Ekster, broedt allicht ook op de Mosselbanken nabij het Landingsmonument

Veldleeuwerik: 6 territoria in totaal, op of vlak bij het jaagpad (hoogste broedcode 4)

Graspieper: 26 territoria in totaal waarvan op 6 plaatsen nest-indicerende waarnemingen, een deel ervan zelfs bij twee / drie broedsels, van begin mei tot en met begin augustus (hoogste broedcode 14)

Gele kwikstaart: 4 territoriums in totaal (hoogste broedcode 14)

Blauwborst: 2 territoriums (hoogste broedcode 2): begin april, misschien pleisterende doortrekkers

Roodborsttapuit: 0 territorium op de dijk langs het niet toegankelijk deel, hoewel een adult in geschikt broedbiotoop is waargenomen op 2 verschillende plaatsen, maar buiten de datumgrenzen, en hoewel juvenielen op 7 juni zijn waargenomen op de plaats waar een adult in geschikt broedbiotoop was waargenomen op 23 maart (hoogste broedcode 2)

Graszanger: in totaal minstens 4 territoria, maar waarschijnlijk geen nesten, dus minder dan de 6 zingende ex. Waarschijnlijk is er niet gebroed, ook niet in augustus – september.

Gebiedsnaam	Datum	Hoogste broedcode	Aantal territoria	Aantal man
Paulinaschor (niet-toegankelijk deel)	2020	4	1	0
Paulinaschor (niet-toegankelijk deel)	3/05/2020	4	1	0
Paulinaschor (toegankelijk deel)	2020	2	1	0
Paulinaschor (toegankelijk deel)	8/05/2020	2	0	1
Scheldedijk tegenover het Paulinaschor	2020	2	1	0
Scheldedijk tegenover het Paulinaschor	8/05/2020	2	0	1

Kneu: >3 territoria (hoogste broedcode 4)

Rietgors: 13 territoria in totaal (hoogste broedcode 4)

Dirk Verroken

Groenestraat 3

4521RC Biervliet

wespenbuizerd@gmail.com

Literatuurlijst: DIJK, A.J. VAN & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Verroken, D. (2020). [Broedvogels op het Paulinaschor te Terneuzen in 2019](#). Biervliet.

Webreferenties: <https://www.hetzeeuwselandschap.nl/natuurgebieden/paulinaschor>

<https://kaarten.zeeland.nl/map/atlasvanzeeland>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Paulinaschor>

<http://www.deltabirding.nl/paulinaschor.html>

<https://waarneming.nl/locations/7220/species/>

De website van SOVON met alle info per soort, zo bijvoorbeeld over de Koolmees:

<https://www.sovon.nl/nl/soort/14640>

Bijlage 1: De eigen waarnemingen komen gecumuleerd overeen met slechts 5,5 ‘geldige bezoeken’, gespreid over 10 volwaardige bezoeken van februari tot eind juli 2020, van op het jaagpad verricht, gedurende in totaal ca. 20,5 uren zowel in de ochtend- als in de middaguren (zie hieronder de bijzonderheden). Speciaal voor de Graszanger heb ik nog eens 2,5 ‘geldige bezoeken’, gespreid over 5 volwaardige bezoeken van begin augustus tot einde september 2020, van op het jaagpad verricht, gedurende in totaal > 11 uren zowel in de ochtend- als in de middaguren.

Bezoekschema: Paulinaschor: het niet toegankelijk deel: in totaal 11 ½ u. in februari - juli, het toegankelijk deel: in totaal 9 ¼ u. in februari – juli.

Bezoeken aan het niet toegankelijk deel, tenzij anders vermeld:

15 februari 2020: 1 bezoek: 9.53 – 10.21 u. = ½ u.

23 maart 2020: 13.29 – 14.20 u. en 14.20 – 15.05 u. = 1 ½ u. (= toegankelijk deel), 14.05 – 15 u. = 1 u.

2 april 2020: 11.26 – 13.06 u. (= toegankelijk deel) = 1 ½ u. en 11.29 – 14.02 u. = 1 ½ u.

3 mei 2020: 9.04 – 11.07 u. = 2 u.

8 mei 2020: 10.05 – 11.42 u. (= toegankelijk deel) = 1 ½ u. en 9.43 – 10.23 u. = 2/3 u.

21 mei 2020: 10.11 – 11.02 u. (= toegankelijk deel) = 1 u. en 9.02 – 10.11 u. en 11.45 – 12.12 u. = 1 ½ u.

7 juni 2020: 9.43 – 9.59 u. (= toegankelijk deel) = ¼ u. en 9.35 – 11.02 u. = 1 ½ u.

17 juni 2020: 11.39 – 13.33 u = 1 u. 54 min. (Thomaespoldeer zeedijk en schor incl.) en 11.36 – 11.48 u. en 13.48 – 14.57 u. = 1 1/3 u.

15 juli 2020: 11.32 – 12.21 u. (= toegankelijk deel) = 50 min. en 7.45 – 9.47 u. = 2 u.

28 juli 2020: 13.16 – 13.59 u. (= toegankelijk deel) = ¾ u. en 10.18 – 11.50 u. = 1 ½ u.

6 augustus 2020: 12.51 – 13.51 u. (Thomaespoldeer zeedijk en schor incl.) = 1 u. en 10.25 – 12.18 u. = 2 u.

14 augustus 2020: 11.34 – 13.04 = 1 ½ u.

21 augustus 2020: 12.17 – 13.04 u. (= toegankelijk deel) = ¾ u. en 9.10 – 12.08 u = 3 u.

1 september 2020: 19.52 – 20.45 u. = 50 min.

14 september 2020: 12.03 – 13.23 u. = 1 1/3 u.

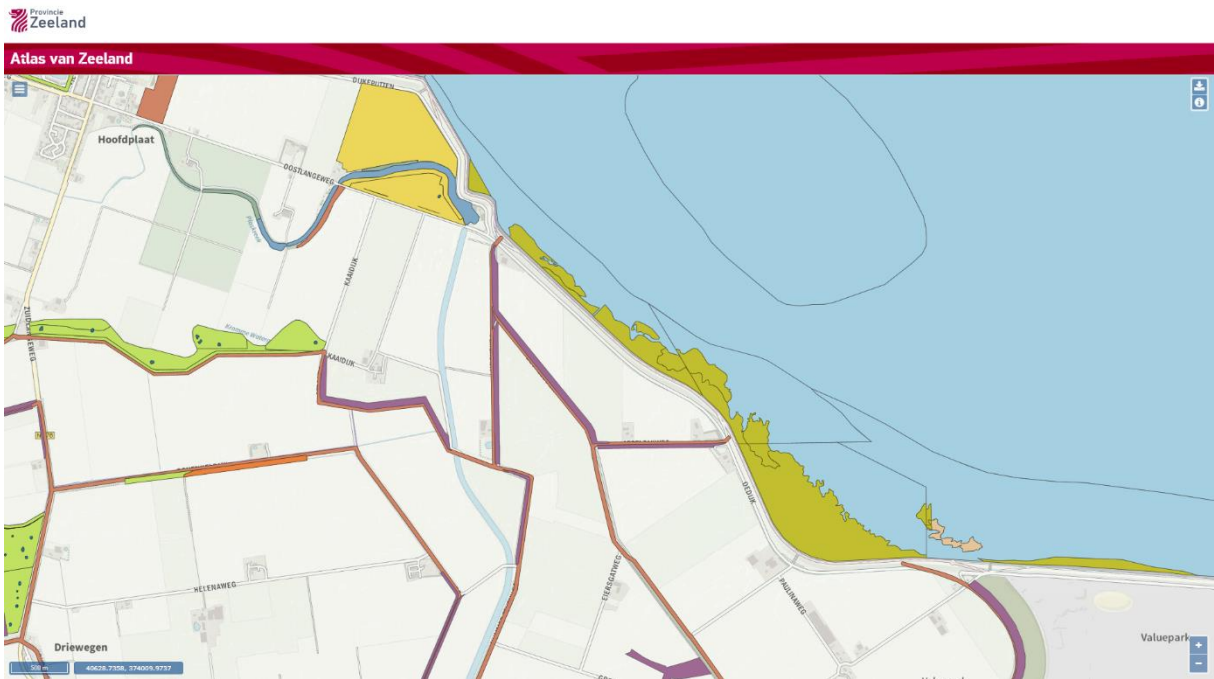
23 september 2020: 11.10 - 11.35 u. (= toegankelijk deel) = 0 u. 25 min. en 11.55 – 12.22 u. = 1/2 u.

2) Kaarten en luchtfoto's:

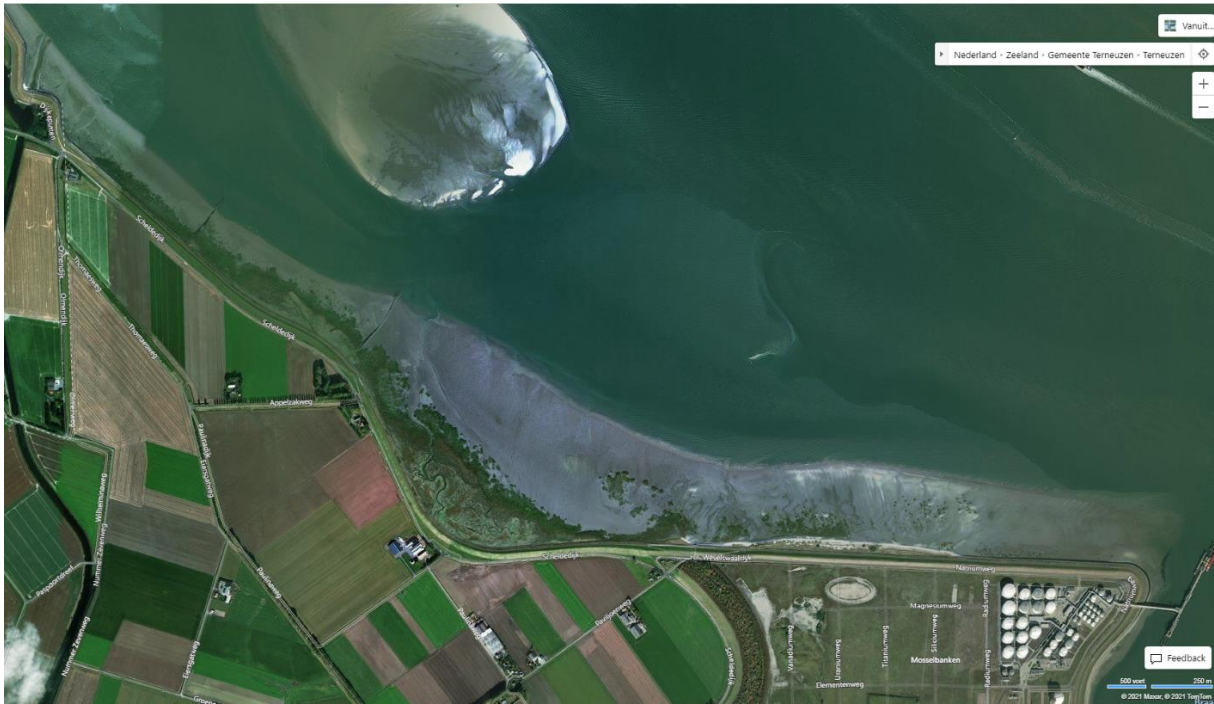
Luchtfoto uit 2019:

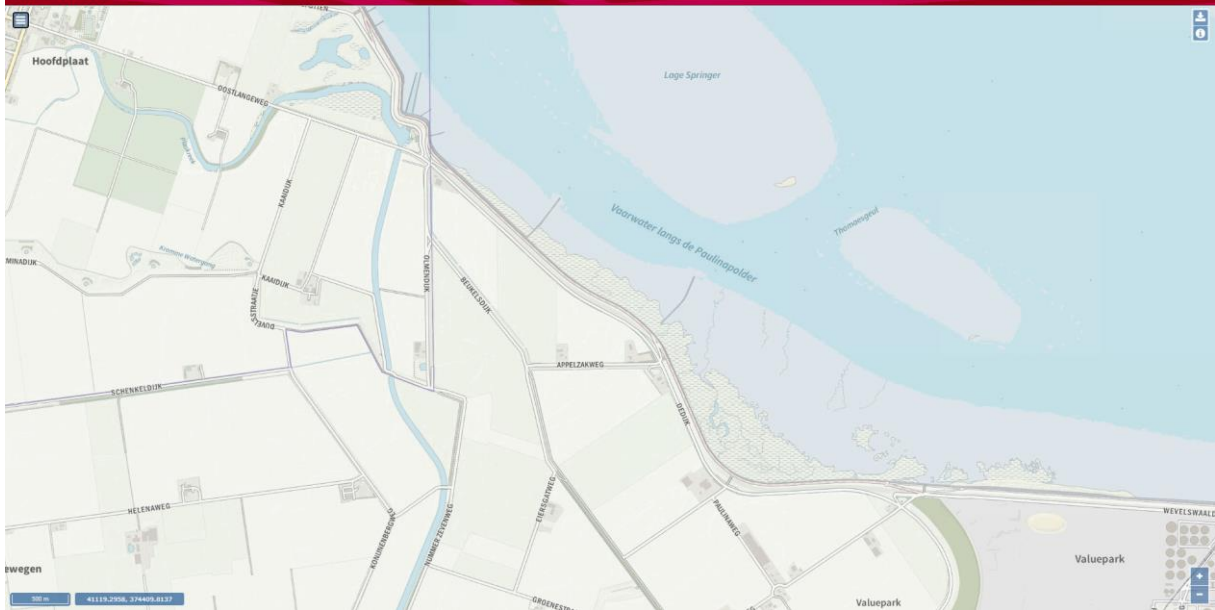
Natuurbeheerplan beheertypen Provincie Zeeland

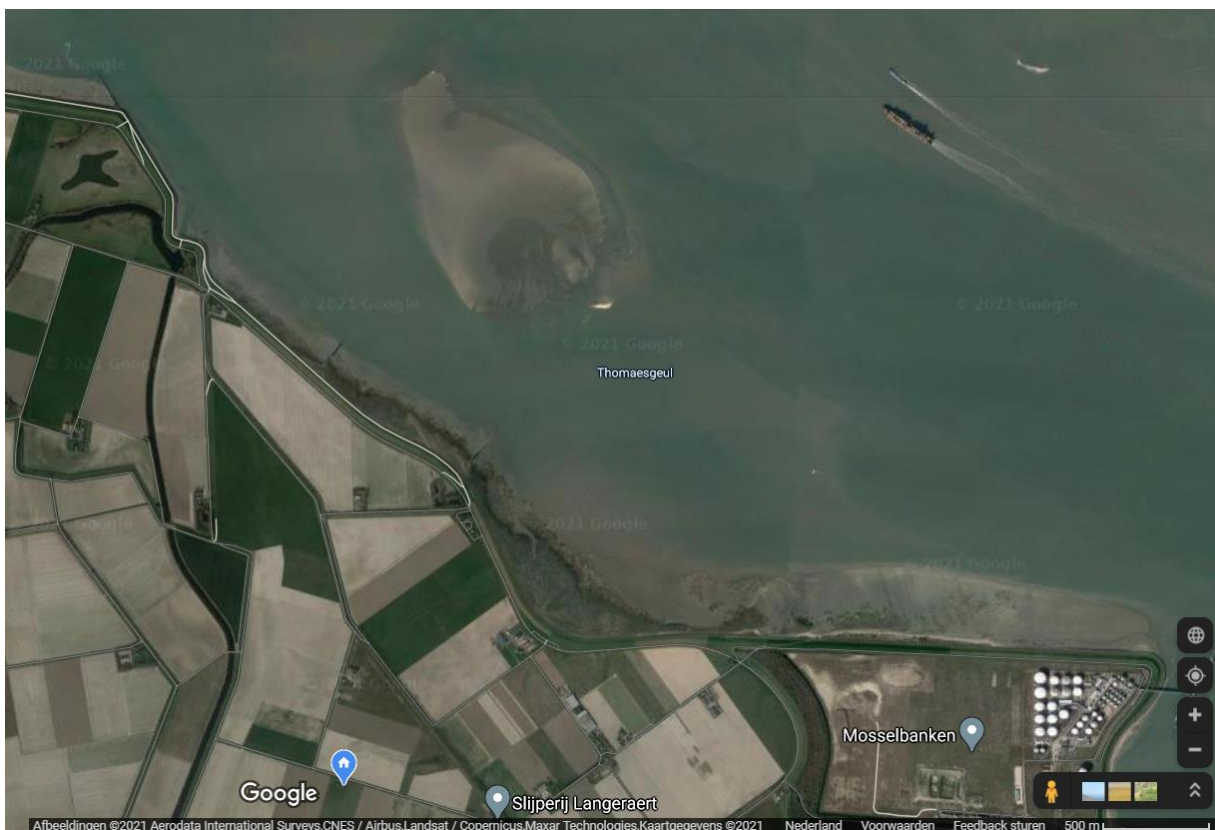
Kaart Bing Maps 2021:

Topografische kaart 2021:

Google Maps 2021:

Broedvogels op het Paulinaschor in 2020